

de Kwartelkoningen houden het ook lang vol. In de vroege morgen trekken andere vogels de aandacht. In een appelboomje op het erf zingt een mooi uitgekleurde Roodmus. In een houtwal laat de Struikrietzanger zich zien en horen. Af en toe vliegt een Zeearend of een Visarend over en in een dode boom verderop verschijnt soms een Grauwe Klauwier of een Klapekster. Vanuit het moeras in de verte roepen de Kraanvogels. Een korte wandeling over de dijk van het meer is goed voor Zwarte Stern, Witwangstern en Witvleugelstern. In het ondiepe water staan 17 Grote Zilverreigers te vissen. Natuurlijk ontbreken Bruine Kiekendief en Zomertaling niet.

Een tochtje naar de overzijde van het meer brengt ons bij uitgebreide visvijvercomplexen. Boven een rietveld vliegen minutenlang drie Roerdompen achter elkaar aan. Zeearenden zijn herhaaldelijk te zien. In een groep van enkele honderden Knobbelswanen blijken ook ruim 50 Wilde Zwanen te zitten. Dwergmeeuwen en Zwarte Sterns worden ook boven de visvijvers opgemerkt. Op de terugweg kopen we nog wat drinkwater. Gelukkig zijn de winkeltjes hier ook op zondag open.

De terugreis voerde ons verder door het oosten van Litouwen waar we verbleven op de bijzondere camping van Wim Brauns in Rudiskas ten zuiden van Vilnius. Hierna besloten we door Polen terug naar huis te rijden.

In Polen verbleven we nog twee nachten in Camp Budy in het Biebzra gebied, waar we 14 jaar geleden ook al eens geweest waren. Met een groep Poolse studenten trokken we met lieslaarzen het moeras in om Waterrietzangers te karteren. Hierbij joegen we ook verscheidene Poelsnippen op. Precies op dezelfde plaats als 14 jaar geleden zagen we weer de Ortolaan. Witvleugelsterns waren met vele honderden aanwezig. Dichtbij Camp Budy werd eindelijk een Witrugspecht gevonden. Bij een camping in Midden-Polen werden tenslotte nog Groene Specht en Kleine Karekiet aan de soortenlijst toegevoegd.

De soortenlijst vermeldde na afloop precies 200 soorten. Hierbij waren twee soorten die ik nog niet eerder zag: Citroenkwikstaart en Struikrietzanger. Indrukwekkender dan deze nieuwe soorten vonden wij echter de trek van IJseenden, duikers en roofvogels langs de kust van de Oostzee. Natuurlijk combineerden wij deze vogelreis met bezoeken aan de hoofdsteden Vilnius, Riga en Tallinn. Hiervan maakte Tallinn de meeste indruk. Onze fietsen werden maar sporadisch gebruikt. In de steden moet je op de trottoirs fietsen. Alleen in Tallinn waren hier en daar fietsstroken. Fietspaden ontbreken geheel en op de buitenwegen wordt hard gereden en is men geen fietsers gewend. Bovendien is het fietsen op stoffige grintwegen beslist geen pretje.

(foto's: Coby van Dijk)

Weer Waterviolier in Noordwijk

Wim Kuijper

Hoewel de Waterviolier (*Hottonia palustris*) niet echt zeldzaam is in Nederland zien we deze plant toch niet zo vaak. Vroeger waren er wel meer vindplaatsen dan tegenwoordig en verspreid over het hele land, nu is de plant vooral in oostelijk Nederland te vinden. Waterviolier groeit in het water en vaak wijst zijn aanwezigheid op kwel en een goede waterkwaliteit. De planten kunnen goed tegen droogvallen.

In de Duin- en Bollenstreek is Waterviolier zeer zeldzaam. In de Flora van Noordwijk van 1978 word Waterviolier als "verdwenen" opgegeven. En in de Flora van de Duin- en

Bollenstreek van 1994 staat "In sloot op Klein-Leeuwenhorst". In de jaren daarna is deze soort niet meer gesignaleerd en kwam waarschijnlijk in ons hele onderzoeksgebied niet meer voor.

Dit voorjaar (2008) trof ik de Waterviolier aan in een slootje in het Haasveld in de zuidelijke Amsterdamse Waterleidingduinen.

Op de groeiplaats stonden enkele tientallen planten op enkele m². Tijdens bezoeken in mei en juni stonden er enkele exemplaren in bloei. Eind juni is het slootje drooggevallen, maar zoals gemeld kan de soort hier goed tegen. Er is een goede kans dat de Waterviolier zich hier blijvend gevestigd heeft en zich nog verder uitbreid in de komende jaren.